

פרשת כר כר

א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָם לֵךְ־לְךָ מֵאֶרֶץ־עֵי וּמִמּוֹלַדְתְּךָ  
 ויאמר יהוה אל אברם לך לך מארץך ובמוולדתך  
 ב וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ: וְאַעֲשֶׂה לְגוֹי  
 ומבית אביך אל הארץ אשר אראך ואעשך לגוי  
 ג גְּדוֹל וְאַבְרָכָךָ וְאַגְדְּלָה שְׁמִי וְהָיָה בְרָכָה: וְאַבְרָכָה  
 גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה: וְאַבְרָכָה  
 מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלְלֶיךָ אָאֵר וְנִבְרָכוּ בְּךָ כָּל מְשֻׁפָּחֹת  
 מברכיך ומקללך אאר ונברכו בך כל משפוחת  
 ד וַיֵּלֶךְ אַבְרָם בְּאֶשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי יְהוָה  
 האדמה: וילך אברם כאשר דבר אליו יהוה  
 ה וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט וְאַבְרָם בֶּן־חַמֶּשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים  
 וילך אתו לוט ואברם בן חמש שנים ושבעים  
 וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ מַחְרָן: וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת־שָׂרִי אִשְׁתּוֹ  
 שנה בצאתו מחרן: ויקח אברם את שרי אשתו  
 וְאֶת־לוֹט בֶּן־אָחִיו וְאֶת־כָּל־רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ  
 ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו  
 וְאֶת־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־עָשׂוּ בַחֲרָן וַיֵּצְאוּ לָלֶכֶת אֶרְצָה כְּנָעַן  
 ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען  
 וַיָּבֹאוּ אֶרְצָה כְּנָעַן: וַיַּעֲבֵר אַבְרָם בְּאֶרֶץ עַד מְקוֹם  
 ויבאו ארצה כנען ויעבר אברם בארץ עד מקום  
 ז שְׁכֵם עַד אֵלּוֹן מוֹרָה וְהַכְּנַעֲנִי אָז בְּאֶרֶץ: וַיִּרְא  
 שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ: וירא  
 ח יְהוָה אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר לְזָרְעֶךָ אֲתֵן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת  
 יהוה אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת  
 וַיְבִן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה הַנִּרְאָה אֵלָיו: וַיַּעֲתֶק מִשָּׁם  
 ויבן שם מזבוח ליהוה הנראה אליו: ויעתק משם  
 הַהָרָה מִקְדָּם לְבֵית־אֵל וַיֵּט אֶהְלֵה בֵּית־אֵל מִיַּם  
 ההרה מקדם לבית אל ויט אהלה בית אל מים  
 וְהָעִי מִקְדָּם וַיְבַן־שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקְרָא בְּשֵׁם  
 והעי מקדם ויבן שם מזבוח ליהוה ויקרא בשם  
 ט יְהוָה: וַיִּסַּע אַבְרָם הַלּוֹךְ וַנְּסוּעַ הַנִּגְבָּה: פ  
 יהוה ויסע אברם הלך ונסוע הנגבה  
 י וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיִמָּה לָגוֹר שָׁם  
 והי רעב בארץ וירד אברם מצרימה לגור שם  
 יא כִּי־כָבֵד הָרָעַב בְּאֶרֶץ: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לָבֹוא  
 כי כבד הרעב בארץ והי כאשר הקריב לבוא

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵל אַבְרָם לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ  
וּמִבֵּית אָבִיךָ אֵל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאךָ וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי  
גָּדוֹל וְאֲבָרְכְךָ וְאֶגְדָּלְךָ שְׂמֹךְ וְהָיָה בְרָכָה וְאֲבָרְכָה  
מִבְּרַכְיֶיךָ וּמִקְלָלְךָ אֲרֹא וְנִבְרָכוּ בְּךָ כָּל מִשְׁפּוֹחֹת  
הָאָדָמָה וְיִלְכְּ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי יְהוָה  
וְיִלְכְּ אִתּוֹ לוֹטַ וְאֲבָרָם בֶּן זִמְשֵׁ שְׁנַיִם וְשִׁבְעִים  
שָׁנָה בְּצֵאתוֹ מִזּוֹרָן וַיִּקְחוּ אַבְרָם אֶת שְׂרֵי אִשְׁתּוֹ  
וְאֶת לוֹטַ בֶּן אֲזוּזִיו וְאֶת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ  
וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּזוֹרָן וַיֵּצְאוּ לִלְכַת אֶרֶץ כְּנַעַן  
וַיִּבְאוּ אֶרֶץ כְּנַעַן וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאֶרֶץ עֵדֶן מִקּוֹם  
שְׂכָם עַד אֶלּוֹן מוֹרָה וְהַכְּנַעֲנִי אָז בְּאֶרֶץ וִירָא  
יְהוָה אֵל אַבְרָם וַיֹּאמֶר לֹזְרֶעְךָ אֲתָן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת  
וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה הַנִּרְאָה אֱלֹהֵי וַיַּעֲתֵק מִשָּׁם  
הַהֲרָה מִקְדָּם לְבַיִת אֵל וַיֵּט אֶהְלֵה בַּיִת אֵל מִיָּם  
וְהָעֵי מִקְדָּם וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקְרָא בְשֵׁם  
יְהוָה וַיִּסַּע אַבְרָם הַלּוֹךְ וְנָסוּעַ הַנִּגְבָּה

וַיְהִי רַעַב בְּאֶרֶץ וִירָד אַבְרָם מִצְרִימָה לְגֹר שָׁם  
כִּי כָבֵד הָרַעַב בְּאֶרֶץ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לָבוֹא

מִצְרַיִם וַיֹּאמֶר אֶל-שָׂרֵי אֲשֶׁתּוֹ הִנֵּה-נָא יִדְעֹתִי  
מִצְרַיִם וַיֹּאמֶר אֶל שָׂרֵי אֲשֶׁתּוֹ הִנֵּה נָא יִדְעֹתִי  
כִּי אֲשֶׁה יִפְתַּח-מַרְאֵה אֶתְּ: וְהָיָה כִּי-יִרְאוּ אֶתְּךָ הַמִּצְרַיִם  
כִּי אֲשֶׁה יִפְתַּח מוֹרָאָה אֶת וְהָיָה כִּי יִרְאוּ אֶתְּךָ הַמִּצְרַיִם  
וַיֹּאמְרוּ אֲשֶׁתּוֹ זֹאת וְהִרְגוּ אֹתִי וְאֶתְּךָ יַחֲיוּ: אָמַר-נָא  
וַאֲמָרוּ אֲשֶׁתּוֹ זֹאת וְהִרְגוּ אֹתִי וְאֶתְּךָ יַחֲיוּ אָמַר-נָא  
אֶחְתִּי אַתְּ לְמַעַן יִיטַב-לִי בְּעַבְדְּךָ וְחַיִּתָּה נַפְשִׁי  
אִזְוֹתִי אֶת לְמַעַן יִיטַב לִי בְּעַבְדְּךָ וְזוֹיִתָּה נַפְשִׁי  
בְּגִלְגָּלָה: וַיְהִי כַּבּוֹא אַבְרָם מִצְרַיִם וַיִּרְאוּ הַמִּצְרַיִם  
בְּגִלְגָּלָה וַיְהִי כַּבּוֹא אַבְרָם מִצְרַיִם וַיִּרְאוּ הַמִּצְרַיִם  
אֶת-הָאִשָּׁה כִּי-יָפָה הִוא מְאֹד: וַיִּרְאוּ אֹתָהּ שָׂרֵי  
אֶת הָאִשָּׁה כִּי יָפָה הִוא מְאֹד וַיִּרְאוּ אֹתָהּ שָׂרֵי  
פְרֹעָה וַיְהַלְלוּ אֹתָהּ אֶל-פְרֹעָה וַתִּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית  
פְרֹעָה וַיְהַלְלוּ אֹתָהּ אֶל פְרֹעָה וַתִּקְוֹ הָאִשָּׁה בֵּית  
פְרֹעָה: וְלֹא-אַבְרָם הִיטִיב בְּעַבְדָּהּ וַיְהִי-לּוֹ צָאֵךְ  
פְרֹעָה וְלֹא-אַבְרָם הִיטִיב בְּעַבְדָּהּ וַיְהִי לוֹ צָאֵן  
וּבָקָר וְחֲמֹלִים וְעַבְדִּים וְשִׁפְחֹת וְאַתְנֹת וְגַמְלִים:  
וּבָקָר וְזֹמְרִים וְעַבְדִּים וְשִׁפְחֹת וְאַתְנֹת וְגַמְלִים  
וַיִּנְגַע יְהוָה | אֶת-פְרֹעָה נְגָעִים גְּדֹלִים וְאֶת-בֵּיתוֹ עַל-  
וַיִּנְגַע יְהוָה אֶת פְרֹעָה נְגָעִים גְּדֹלִים וְאֶת בֵּיתוֹ עַל-  
דִּבַּר שָׂרֵי אִשָּׁת אַבְרָם: וַיִּקְרָא פְרֹעָה לְאַבְרָם  
דָּבָר שָׂרֵי אִשָּׁת אַבְרָם וַיִּקְרָא פְרֹעָה לְאַבְרָם  
וַיֹּאמֶר מַה-זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי לָמָּה לֹא-הִגַּדְתָּ לִּי כִּי  
וַיֹּאמֶר מַה זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי לָמָּה לֹא הִגַּדְתָּ לִּי כִּי  
אֲשֶׁתְּךָ הִוא: לָמָּה אָמַרְתָּ אֶחְתִּי הִוא וְאָקַח אֹתָהּ  
אֲשֶׁתְּךָ הִוא לָמָּה אָמַרְתָּ אִזְוֹתִי הִוא וְאָקַח אֹתָהּ  
לִי לְאִשָּׁה וְעַתָּה הִנֵּה אֲשֶׁתְּךָ קַח וְלָךְ: וַיֵּצֵא עָלָיו  
לִי לְאִשָּׁה וְעַתָּה הִנֵּה אֲשֶׁתְּךָ קַח וְלָךְ וַיֵּצֵא עָלָיו  
פְרֹעָה אַנְשִׁים וַיִּשְׁלַחוּ אֹתוֹ וְאֶת-אֲשֶׁתּוֹ וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר-לוֹ:  
פְרֹעָה אַנְשִׁים וַיִּשְׁלַחוּ אֹתוֹ וְאֶת אֲשֶׁתּוֹ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ  
וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הִוא וְאֲשֶׁתּוֹ וְכָל-אֲשֶׁר-לוֹ  
וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הִוא וְאֲשֶׁתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר לוֹ  
וְלוֹט עָמָו הַנְּגַבָּה: וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד בַּמִּקְנֶה בַּכֶּסֶף  
וְלוֹט עָמָו הַנְּגַבָּה וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד בַּמִּקְנֶה בַּכֶּסֶף  
וּבְזָהָב: וַיֵּלֶךְ לְמִסְעָיו מִנְּגַב וְעַד-בֵּית-אֵל עַד-הַמִּקְוֹם  
וּבְזָהָב וַיֵּלֶךְ לְמִסְעָיו מִנְּגַב וְעַד בֵּית אֵל עַד הַמִּקְוֹם

בראשית יג

מצרימה ויאמר אל שרי אשתו הגה נא ידעתי  
כי אשה יפת מראה את והיה כי יראו אתך המצרים  
ואמרו אשתו זאת והרגו אתי ואתך יוזיו אמרי נא  
אזותי את למען ייטב לי בעבורך וזיתתה נפשי  
בגללך ויהי כבוא אברם מצרימה ויראו המצרים  
את האשה כי יפה הוא מאד ויראו אתה שרי  
פרעה ויהללו אתה אל פרעה ותקוז האשה בית  
פרעה ולאברם היטיב בעבורה ויהי לו צאן  
ובקר וזמרים ועבדים ושפוזת ואתנת וגמלים  
וינצע יהודה את פרעה נגעים גדלים ואת ביתו על  
דבר שרי אשת אברם ויקרא פרעה לאברם  
ויאמר מה זאת עשית לי למה לא הגדת לי כי  
אשתך הוא למה אמרת אזותי הוא ואקוז אתה  
לי לאשה ועתה הגה אשתך קוז וכל ויצו עליו  
פרעה אנשים וישלחו אתו ואת אשתו ואת כל אשר לו  
ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו  
ולוט עמו הנגבה ואברם כבד מאד במקנה בכסף  
ובזהב וילך למסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום

אֲשֶׁר־הָיָה שָׁם אֶהְלוּ בַתְּחִלָּה בֵּין בֵּית־אֵל וּבֵין הָעֵי:  
 אֲשֶׁר הָיָה שָׁם אֵהְלָה בַתְּזוּלָה בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין הָעֵי  
 אֶל־מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר־עָשָׂה שָׁם בְּרֵאשִׁיטָה וַיִּקְרָא  
 אֵל מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם בְּרֵאשִׁיטָה וַיִּקְרָא  
 שָׁם אֲבָרָם בְּשֵׁם יְהוָה: וְגַם־לְלוֹט הַהַלְדִּי אֶת־אֲבָרָם  
 שָׁם אֲבָרָם בְּשֵׁם יְהוָה וְגַם לְלוֹט הַהַלְדִּי אֶת אֲבָרָם  
 הָיָה צֹאן־וּבָקָר וְאֵהְלִים: וְלֹא־נָשָׂא אֶתֶם הָאָרֶץ  
 הָיָה צֹאן וּבָקָר וְאֵהְלִים וְלֹא נָשָׂא אֶתֶם הָאָרֶץ  
 לְשֶׁבֶת יַחֲדוֹ כִּי־הָיָה רְכוּשָׁם רָב וְלֹא יָכְלוּ לְשֶׁבֶת  
 לְשֶׁבֶת יִזְדוּ כִּי הָיָה רְכוּשָׁם רַב וְלֹא יִכְלוּ לְשֶׁבֶת  
 יַחֲדוֹ: וַיְהִי־לִיב בֵּין רְעֵי מְקַנְה־אֲבָרָם וּבֵין רְעֵי  
 יִזְדוּ וַיְהִי רִיב בֵּין רְעֵי מְקַנְה־אֲבָרָם וּבֵין רְעֵי  
 מְקַנְה־לְלוֹט וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרָזִי אֲזִי יֵשֵׁב בְּאָרֶץ: וַיֹּאמֶר  
 מְקַנְה־לוֹט וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרָזִי אֲזִי יֵשֵׁב בְּאָרֶץ וַיֹּאמֶר  
 אֲבָרָם אֶל־לוֹט אֶל־נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ  
 אֲבָרָם אֵל לֹט אֵל נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ  
 וּבֵין רְעֵי וּבֵין רְעֵי כִּי־אֲנָשִׁים אַחִים אֲנַחְנוּ: הֲלֹא  
 וּבֵין רְעֵי וּבֵין רְעֵי כִּי אֲנָשִׁים אֲזוּיִם אֲנַחְנוּ הֲלֹא  
 כָּל־הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ הִפְרָדָה נָא מֵעַלִּי אִם־הִשְׁמָאֵל  
 כָּל הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ הִפְרָדָה נָא מֵעַלִּי אִם הִשְׁמָאֵל  
 וַאֲיַמְנָה וְאִם־הִימִין וְאִם־הִימִין וְאִם־הִימִין וְאִם־הִימִין וְאִם־הִימִין  
 וַאֲיַמְנָה וְאִם הִימִין וְאִם־הִימִין וְאִם־הִימִין וְאִם־הִימִין וְאִם־הִימִין  
 עֵינֵינוּ וַיִּרְא' אֶת־כָּל־כְּפָר הַיִּרְדֵּן כִּי כָּלָה מִשְׁקָה  
 עֵינֵינוּ וַיִּרְא' אֶת כָּל כְּפָר הַיִּרְדֵּן כִּי כָּלָה מִשְׁקָה  
 לְפָנֵינוּ | שִׁתַּת יְהוָה אֶת־סֹדֶם וְאֶת־עַמּוֹהַּ כְּגוֹן־יְהוָה  
 לְפָנֵינוּ שִׁזוּת יְהוָה אֶת סֹדֶם וְאֶת עַמּוֹהַּ כְּגוֹן יְהוָה  
 כָּאָרֶץ מְצֻלִים בְּאֶכָה צָעַר: וַיִּבְחַר־לוֹ לֹט אֶת כָּל־  
 כָּאָרֶץ מְצֻלִים בְּאֶכָה צָעַר וַיִּבְחַר־לוֹ לֹט אֶת כָּל־  
 כָּל־הַיִּרְדֵּן וַיִּסַּע לֹט מִקְדָם וַיִּפְרְדוּ אִישׁ מֵעַל  
 כָּל־הַיִּרְדֵּן וַיִּסַּע לֹט מִקְדָם וַיִּפְרְדוּ אִישׁ מֵעַל  
 אֶחָיו: אֲבָרָם יָשָׁב בְּאָרֶץ־כְּנַעַן וְלוֹט יָשָׁב בְּעָרֵי  
 אֲזוּיִם אֲבָרָם יָשָׁב בְּאָרֶץ כְּנַעַן וְלוֹט יָשָׁב בְּעָרֵי  
 הַכְּפָר וַיִּאָּהֵל עַד־סֹדֶם: וְאֲנָשֵׁי סֹדֶם רָעִים וְחַטָּאִים  
 הַכְּכָר וַיִּאָּהֵל עַד סֹדֶם וְאֲנָשֵׁי סֹדֶם רָעִים וְחַטָּאִים  
 לִיהוָה מְאֹד: וַיְהוָה אָמַר אֶל־אֲבָרָם אַחֲרֵי הַפְּרָדָה  
 לִיהוָה מְאֹד וַיְהוָה אָמַר אֶל אֲבָרָם אַחֲרֵי הַפְּרָדָה

אֲשֶׁר הִיָּה שֵׁם אֱהֻלָּה בְּתוֹזְלָה בֵּין בַּיִת אֶל וּבֵין הָעַי  
אֶל מִקּוֹם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה שֵׁם בְּרֵאשִׁיטָה וַיִּקְרָא  
שֵׁם אֲבָרָם בְּשֵׁם יְהוָה וְגַם לָלוֹט הִהְלֵךְ אֶת אֲבָרָם  
הִיָּה צֹאן וּבִקָּר וְאֱהֻלִים וְלֹא נָשָׂא אֶתֶם הָאָרֶץ  
לְשֵׁבֶת יוֹזְדוֹ כִּי הִיָּה רְכוּשֵׁם רַב וְלֹא יִכְלוּ לְשֵׁבֶת  
יוֹזְדוֹ וַיְהִי רִיב בֵּין רַעֲי מִקְנֵה אֲבָרָם וּבֵין רַעֲי  
מִקְנֵה לֹט וְהַכְנַעֲנִי וְהַפְּרָזִי אֲזַ יֵשֵׁב בְּאָרֶץ וַיֹּאמֶר  
אֲבָרָם אֶל לֹט אֶל זֶה תְּהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ  
וּבֵין רַעֲי וּבֵין רַעֲיךָ כִּי אֲנָשִׁים אֲזוּזִים אֲנֻזְזוּ הֲלֹא  
כָּל הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ הַפְּרָד זֶה מֵעָלַי אִם הִשְׁמַאֲלָ  
וְאִימָנָה וְאִם הַיְמִין וְאֲשַׁמְאִילָה וַיֵּשֶׂא לֹט אֶת  
עֵינָיו וַיִּרָא אֶת כָּל כֹּכַר הַיַּרְדֵּן כִּי כָּלָה מִשְׁקָהָ  
לְפָנָי שְׁזוֹת יְהוָה אֶת סָדֵם וְאֶת עַמְרָה כִּגֹּן יְהוָה  
כְּאָרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶכָה צֶעַר וַיִּבְזֹר לוֹ לֹט אֶת כָּל  
כֹּכַר הַיַּרְדֵּן וַיִּסַּע לֹט מִקָּדָם וַיִּפְרְדוּ אִישׁ מֵעַל  
אֲזוּזוֹ אֲבָרָם יֵשֵׁב בְּאָרֶץ כְּנַעַן וְלֹט יֵשֵׁב בְּעָרֵי  
הַכֹּכַר וַיֵּאֱהָל עַד סָדֵם וְאֲנָשִׁי סָדֵם רַעֲיִם וּזְזֻטָּאִים  
לִיהוָה מְאֹד וַיְהוּה אָמַר אֶל אֲבָרָם אֲזוּרִי הַפְּרָד

לוט מעמו שא נא עיניך וראה מזה המקום אשר-  
לוט בעמו שא נא עיניך וראה מן המקום אשר  
אתה שם צפנה ונגבה וקדמה וימה: כי את-כל-  
הארץ אשר-אתה ראה לך אתגנה ולזרעה עד-  
עולם: ושמתי את-זרעה כעפר הארץ אשר | אם-  
עולם ושמתי את זרעך כעפר הארץ אשר אם  
יוכל איש למנות את-עפר הארץ גם-זרעה ימנה:  
יוכל איש למנות את עפר הארץ גם זרעך ימנה  
קום התהלך בארץ לארבה ולרחבה כי לך  
קום התהלך בארץ לארכה ולרוחבה כי לך  
אתגנה: ויאהל אברם ויבא וישב באלני ממרא  
אתגנה ויאהל אברם ויבא וישב באלני ממרא  
אשר בחברון ויבן-שם מזבח ליהוה: פ  
אשר בזכרון ויבן שם מזבח ליהוה

ויהי בימי אמרפל מלך-שנער אריון מלך אלסר  
ויהי בימי אמרפל מלך שנער אריון מלך אלסר  
כדרלעמר מלך עילם ותדעל מלך גזים: עשו  
כדרלעמר מלך עילם ותדעל מלך גזים עשו  
מלחמה את-ברע מלך סדם ואת-ברשע מלך  
מלוזמה את ברע מלך סדם ואת ברשע מלך  
עמרה שנאב | מלך אדמה ושמאבר מלך  
עמרה שנאב מלך אדמה ושמאבר מלך צביים  
ומלך בלע היא-צער: כל-אלה חברו אל-עמק  
ומלך בלע היא צער כל אלה זכרו אל עמק  
השדים הוא ים המלח: שתים עשרה שנה עבדו  
השדים הוא ים המלח: שתים עשרה שנה עבדו  
את-כדרלעמר ושלש-עשרה שנה מרדו: ובארבע  
את כדרלעמר ושלש עשרה שנה מרדו ובארבע  
עשרה שנה בא כדרלעמר והמלכים אשר אתו  
עשרה שנה בא כדרלעמר והמלכים אשר אתו  
ויכו את-רפאים בעשתרת קרנים ואת-הזוזים בהם  
ויכו את רפאים בעשתרת קרנים ואת הזוזים בהם  
ואת האימים בשוה קריתים: ואת-החרי בהררם  
ואת האימים בשוה קריתים ואת הזרי בהררם

בכאשית יד

רביעי

לוטָּ מעֲמוֹ שֶׁאֵל זֶה עֵינַיִךְ וּרְאֵה מִן הַמִּקּוֹם אֲשֶׁר  
אֲתָה שָׁם צַפְנָה וּנְגִבָה וּקְדָמָה וַיְמַהֵר כִּי אֵת כָּל  
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲתָה רֹאֶה לָךְ אֲתַנְּנָה וּלְזָרְעֶךָ עַד  
עוֹלָם וּשְׂמֹתִי אֵת זָרְעֶךָ כַּעֲפֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִם  
יֹכֵל אִישׁ לְמַנּוֹת אֵת עֲפֹר הָאָרֶץ גַּם זָרְעֶךָ יִמְנָה  
קוֹם הִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ לְאֲרֻכָּה וּלְרוֹזָבָה כִּי לָךְ  
אֲתַנְּנָה וַיֵּאחֵז אַבְרָם וַיֵּבֵא וַיֵּשֶׁב בְּאַלְנֵי מִמְרָא  
אֲשֶׁר בּוֹזְבוֹן וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה

וַיְהִי בַיּוֹם אֲבִרְפָל מֶלֶךְ שִׁנְעָר אֲרִיֹךְ מֶלֶךְ אֶלְסָר  
כַּדְרֵלְעָמֹר מֶלֶךְ עֵיִלָם וַתִּדְעַל מֶלֶךְ גּוֹיִם עָשׂוּ  
מִלְחָמָה אֵת בָּרַעַ מֶלֶךְ סָדָם וְאֵת בָּרַשַׁעַ מֶלֶךְ  
עִמְרָה שִׁנְאָב מֶלֶךְ אֲדָמָה וּשְׂמָאֵבֶר מֶלֶךְ צַבְיִים  
וּמֶלֶךְ בַּלְעַ הֵיֵא צַעַר כָּל אֱלֹהֵי זֹבָרוֹ אֵל עַמְקַ  
הַשָּׂדִים הוּא יָם הַמִּלּוּז שְׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה עָבְדוּ  
אֵת כַּדְרֵלְעָמֹר וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה מִרְדּוֹ וּבְאַרְבַּע  
עֶשְׂרֵה שָׁנָה בָּא כַּדְרֵלְעָמֹר וְהַמִּלְכִּים אֲשֶׁר אֲתָה  
וַיְכּוּ אֵת רַפָּאִים בַּעֲשֻׁתָרֶת קָרְנִים וְאֵת הַזּוֹזִים בְּהֵם  
וְאֵת הָאֵיִמִּים בַּשּׁוּהַ קָרִיתִים וְאֵת הַזּוֹרִי בְּהַרְרָם

ז שַׁעִיר עַד אֵיל פֶּאֶרֶן אֲשֶׁר עַל־הַמְּדְבָר: וַיֵּשְׁבוּ  
 שַׁעִיר עַד אֵיל פֶּאֶרֶן אֲשֶׁר עַל הַמְּדְבָר וַיֵּשְׁבוּ  
 וַיָּבֹאוּ אֶל־עֵין מִשְׁפֵּט הוּא קָדֵשׁ וַיָּכּוּ אֶת־כָּל־שְׂדֵה  
 וַיָּבֹאוּ אֶל עֵין מִשְׁפֵּט הוּא קָדֵשׁ וַיָּכּוּ אֶת כָּל שְׂדֵה  
 הָעַמְלֹקִי וְגַם אֶת־הָאֱמֹלִי הַיֹּשֵׁב בְּחֻצְצָן תָּמָר:  
 ח וַיֵּצֵא מֶלֶךְ־סְדֹם וּמֶלֶךְ עַמֹּרָה וּמֶלֶךְ אֲדָמָה וּמֶלֶךְ  
 וַיֵּצֵא מֶלֶךְ סְדֹם וּמֶלֶךְ עַמֹּרָה וּמֶלֶךְ אֲדָמָה וּמֶלֶךְ  
 צָבוֹיִם וּמֶלֶךְ בְּלַע הוּא־צָעֵר וַיַּעֲרְכוּ אֹתָם מִלְחָמָה  
 צָבוֹיִם וּמֶלֶךְ בְּלַע הוּא צָעֵר וַיַּעֲרְכוּ אֹתָם מִלְחָמָה  
 ט בְּעֵמֶק הַשְּׂדִים: אֵת כְּדָרְלַעֲמֹר מֶלֶךְ עֵילָם וְתַדְעָל  
 בְּעֵמֶק הַשְּׂדִים אֵת כְּדָרְלַעֲמֹר מֶלֶךְ עֵילָם וְתַדְעָל  
 מֶלֶךְ גּוֹזִים וְאִמְרָפֶל מֶלֶךְ שִׁנְעָר וְאַרְיֹז מֶלֶךְ אֶלְסָר  
 מֶלֶךְ גּוֹיִם וְאִמְרָפֶל מֶלֶךְ שִׁנְעָר וְאַרְיֹךְ מֶלֶךְ אֶלְסָר  
 י אַרְבַּעַה מְלָכִים אֶת־הַחֲמִשָּׁה: וְעֵמֶק הַשְּׂדִים בְּאֶרֶת  
 אַרְבַּעַה מְלָכִים אֵת הַחֲמִשָּׁה וְעֵמֶק הַשְּׂדִים בְּאֶרֶת  
 בְּאֶרֶת חָמָר וַיִּגְסּוּ מֶלֶךְ־סְדֹם וְעַמֹּרָה וַיִּפְלוּ־שָׁמָּה  
 בְּאֶרֶת זֹמֶר וַיִּנְסוּ מֶלֶךְ סְדֹם וְעַמֹּרָה וַיִּפְלוּ שָׁמָּה  
 יא וְהַנְּשֹׂאָרִים הָרָה נָסוּ: וַיִּקְחוּ אֶת־כָּל־רֶכֶשׁ סְדֹם  
 וְהַנְּשֹׂאָרִים הָרָה נָסוּ וַיִּקְחוּ אֶת כָּל רֶכֶשׁ סְדֹם  
 יב וְעַמֹּרָה וְאֶת־כָּל־אֲכָלָם וַיִּלְכוּ: וַיִּקְחוּ אֶת־לְוֹט וְאֶת־  
 וְעַמֹּרָה וְאֶת כָּל אֲכָלָם וַיִּלְכוּ וַיִּקְחוּ אֶת לְוֹט וְאֶת  
 יג רְכֻשׁוֹ בְּזֹאתִי אֲבָרָם וַיִּלְכוּ וְהוּא יֹשֵׁב בְּסְדֹם: וַיָּבֹאוּ  
 רְכֻשׁוֹ בֶן אֲזוּי אֲבָרָם וַיִּלְכוּ וְהוּא יֹשֵׁב בְּסְדֹם וַיָּבֹאוּ  
 הַפְּלִיט וַיִּגַּד לְאַבְרָם הָעֵבְרִי וְהוּא שֹׁכֵן בְּאַלְיָי  
 הַפְּלִיט וַיִּגַּד לְאַבְרָם הָעֵבְרִי וְהוּא שֹׁכֵן בְּאַלְיָי  
 מִמְּרָא הָאֱמֹלִי אָחִי אֲשֶׁכֶל וְאָחִי עֵנֶר וְהֵם בְּעַלְיָי  
 מִמְּרָא הָאֱמֹלִי אֲשֶׁכֶל וְאֲזוּי עֵנֶר וְהֵם בְּעַלְיָי  
 יד בְּרִית־אֲבָרָם: וַיִּשְׁמַע אֲבָרָם כִּי נִשְׁבְּהָ אָחִיו וַיֵּרָק  
 בְּרִית אֲבָרָם וַיִּשְׁמַע אֲבָרָם כִּי נִשְׁבְּהָ אֲזוּי וַיֵּרָק  
 אֶת־חֲנִיכָיו יְלִידֵי בֵיתוֹ שְׂמֹנֶה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת  
 אֵת זִנְיָכֵי יְלִידֵי בֵיתוֹ שְׂמֹנֶה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת  
 טו וַיִּרְדֹּף עַד־דָּן: וַיַּחֲלַק עֲלֵיהֶם | לַיְלָה הוּא וְעַבְדָּיו  
 וַיִּרְדֹּף עַד דָּן וַיַּחֲלַק עֲלֵיהֶם לַיְלָה הוּא וְעַבְדָּיו  
 וַיִּפְּסוּ וַיִּרְדְּפֵם עַד־חֹזֶבָה אֲשֶׁר מִשְׁמָאל לְדַמְּשֵׁק:  
 וַיִּפְּסוּ וַיִּרְדְּפֵם עַד חֹזֶבָה אֲשֶׁר מִשְׁמָאל לְדַמְּשֵׁק

שְׁעִיר עֵד אֵיל פֶּאֶרֶן אֲשֶׁר עַל הַמִּדְבָּר וַיֵּשְׁבוּ  
וַיָּבֹאוּ אֶל עֵין מִשְׁפָּט הוּא קָדֵשׁ וַיְכּוּ אֶת כָּל שְׂדֵה  
הָעַמְלֵקִי וְגַם אֶת הָאֲמֹרִי הַיֹּשֵׁב בְּזוֹצֵצָן תָּמֹר  
וַיֵּצֵא מִכָּךְ סֹדֶם וּמִכָּךְ עַמֹּרָה וּמִכָּךְ אֲדָמָה וּמִכָּךְ  
צַבִּיִּים וּמִכָּךְ בִּלְעַ הוּא צֶעַר וַיַּעֲרֹכוּ אֶתְּכֶם מִלְּזִמְתָּה  
בְּעַמֵּק הַשְּׂדֵדִים אֶת כְּדָרְלֵעָמֹר מִכָּךְ עַיִלָם וַתִּדְעַל  
מִכָּךְ גְּזִיִּים וְאֲמֹרֶפֶל מִכָּךְ שְׁנַעַר וְאֲרִיֹךְ מִכָּךְ אֶלְסֹר  
אֲרַבְעָה מִלְכִּים אֶת הַזִּזְמוּשָׁה וְעַמֵּק הַשְּׂדֵדִים בְּאֶרֶת  
בְּאֶרֶת זֹמֹר וַיִּנָּסוּ מִכָּךְ סֹדֶם וְעַמֹּרָה וַיִּפְּלוּ שְׂמָה  
וְהַנְּשֵׂאִרִים הָרָה נָסוּ וַיִּקְּזוּ אֶת כָּל רֶכֶשׁ סֹדֶם  
וְעַמֹּרָה וְאֶת כָּל אֲכָלָם וַיִּלְכּוּ וַיִּקְּזוּ אֶת לוֹט וְאֶת  
רֶכֶשׁוֹ בֶן אֲזוּי אֲבָרָם וַיִּלְכּוּ וְהוּא יֹשֵׁב בְּסֹדֶם וַיָּבֹא  
הַפְּלִיט וַיִּגַּד לְאֲבָרָם הָעֵבֶרִי וְהוּא שָׁכֵן בְּאֶלְנִי  
מִמֶּרָא הָאֲמֹרִי אֲזוּי אֲשַׁכַּל וְאֲזוּי עֶנְר וְהֵם בְּעַלִּי  
בְרִית אֲבָרָם וַיִּשְׁמַע אֲבָרָם כִּי נִשְׁבַּח אֲזוּי וַיִּרְקַ  
אֶת זִזְנִיכּוֹ יִלְיָדִי בֵיתוֹ שְׂמֹנֶה עֶשֶׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת  
וַיִּרְדֹּף עַד דָּן וַיִּזְזַלְק עֲלֵיהֶם לִילָה הוּא וְעַבְדּוֹ  
וַיִּכְּמוּ וַיִּרְדֹּפֶם עַד זֹבָה אֲשֶׁר מִשְׁמָאל לְדַמְשֶׁק

טז וַיָּשֶׁב אֶת כָּל־הָרֶכֶשׁ וְגַם אֶת־לוֹט אָחִיו וּרְכֻשׁוֹ  
 וישב את כל הרכש וגם את לוט אוזיו ורכשו  
 יז הַשִּׁיב וְגַם אֶת־הַנָּשִׁים וְאֶת־הָעַם: וַיֵּצֵא מֶלֶךְ־סְדָם  
 השיב וגם את הנשים ואת העם ויצא מלך סדם  
 לְקִרְאָתוֹ אַחֲרָי שׁוּבוּ מִהַכּוֹת אֶת־כְּדָר־לְעֹמֶר  
 לקראתו אחרי שובו מהכות את כדר לעמר  
 לְקִרְאָתוֹ אוֹזְרֵי שׁוּבוּ מִהַכּוֹת אֶת כְּדָר לְעֹמֶר  
 לקראתו אוזרי שובו מהכות את כדר לעמר  
 וְאֶת־הַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ אֶל־עַמֶּמֶק שָׁוְהָ הוּא עַמֶּמֶק  
 ואת המלכים אשר אתו אל עמק שוה הוא עמק  
 יח הַמֶּלֶךְ: וּמִלְכֵי־צָדֵק מֶלֶךְ שָׁלֵם הוֹצִיא לָחֶם וַיִּיז  
 המלך: ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין  
 הַמֶּלֶךְ וּמִלְכֵי צָדֵק מֶלֶךְ שָׁלֵם הוֹצִיא לֶחֶם וַיִּיז  
 המלך ומלכי צדק מלך שלם הוציא לוחם ויין  
 יט וְהוּא כֹהֵן לְאֵל עֵלְיוֹן: וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ אַבְרָם  
 והוא כהן לאל עליון ויברכהו ויאמר ברוך אברם  
 כ לְאֵל עֵלְיוֹן קִנְיַת שָׁמַיִם וְאַרְצָ: וּבְרוּךְ אֵל עֵלְיוֹן אֲשֶׁר־  
 לאל עליון קנה שמים וארץ: וברוך אל עליון אשר  
 כא חמישי כא מִגֵּן צָרִיף בִּידָד וַיִּתְּנוּ־לוֹ מִעֵשֶׂר מִכָּל: וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־  
 מגן צריך בידד ויתנו לו מעשר מכל: ויאמר מלך  
 כב סְדָם אֶל־אַבְרָם תְּנוּ־לִי הַנֶּפֶשׁ וְהָרֶכֶשׁ קַח־לָךְ: וַיֹּאמֶר  
 סדם אל אברם תן לי הנפש והרכש קח לך: ויאמר  
 כג סְדָם אֶל אַבְרָם תֵּן לִי הַנֶּפֶשׁ וְהָרֶכֶשׁ קִזוּ לָךְ וַיֹּאמֶר  
 סדם אל אברם תן לי הנפש והרכש קוז לך ויאמר  
 אַבְרָם אֶל־מֶלֶךְ סְדָם הֲרִימֹתִי יָדִי אֶל־יְהוָה אֵל עֵלְיוֹן  
 אברם אל מלך סדם הרימתי ידי אל יהוה אל עליון  
 כד קִנְיַת שָׁמַיִם וְאַרְצָ: אִם־מַחוּט וְעַד שְׂרוּף־נֹעַל וְאִם־  
 קנה שמים וארץ אם מוזוט ועד שרוך נעל ואם  
 אֶקַּח מִכָּל־אֲשֶׁר־לָךְ וְלֹא תֹאמַר אֲנִי הֶעֱשֵׂרְתִּי אֶת־  
 אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את  
 כה אַקְזוּ מִכָּל אֲשֶׁר לָךְ וְלֹא תֹאמַר אֲנִי הֶעֱשֵׂרְתִּי אֶת־  
 אקזו מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את  
 כו אַבְרָם: בַּלְעָדִי רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים וְחִלְקֵי  
 אברם בלעדי רק אשר אכלו הנערים וחלק  
 הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הִלְכוּ אֵתִי עֲנִי אֲשַׁכַּל וּמִמָּרָא הֵם  
 האנשים אשר הלכו אתי עני אשכל וממרא הם  
 ז אַחַר | הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיְתָה  
 אחר | הדברים האלה היה  
 ח יִקְחוּ זֹלָקִים: אֲזֹר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הִיא  
 יקחו זולקים: אזור הדברים האלה היא  
 ט דְּבַר־יְהוָה אֶל־אַבְרָם בְּמַחְזָה לֵאמֹר אֶל־תִּירָא  
 דבר יהוה אל אברם במחזה לאמר אל תירא  
 י אַבְרָם אֲנֹכִי מִגֵּן לָךְ שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד: וַיֹּאמֶר  
 אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד: ויאמר  
 יא אַבְרָם אֲדֹנָי יְהוִה מֵה־תְּתוֹן־לִי וְאֲנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי  
 אברם אדני יהוה מהתתון לי ואנכי הולך ערירי  
 יב אַבְרָם אֲדֹנָי יְהוִה מֵה־תְּתוֹן לִי וְאֲנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי

וּישֵׁב אֶת כָּל הָרִכְשׁ וְגַם אֶת לֹטֵא אֲזִיזוֹ וּרְכֻשׁוֹ  
הַשְּׂיִיב וְגַם אֶת הַנְּשִׂיִם וְאֶת הָעַם וַיֵּצֵא מֶלֶךְ סֹדֶם  
לִקְרֹאתוֹ אֲזִזְרִי שׁוֹבוֹ מִהַכּוֹת אֶת כְּדָר לְעֹמֵר  
וְאֶת הַמַּלְכִּים אֲשֶׁר אֲתוּ אֵל עַמְּקָ שׁוּהָ הוּא עַמְּקָ  
הַמֶּלֶךְ וּמִלְכֵי צֶדֶק מֶלֶךְ שְׁלָם הוֹצִיָא לֹזֶם וַיִּיזֵן  
וְהוּא כְהֵן לֹאֵל עֲלִיּוֹן וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ אַבְרָם  
לֹאֵל עֲלִיּוֹן קָנָה שָׁמַיִם וָאָרֶץ וּבָרוּךְ אֵל עֲלִיּוֹן אֲשֶׁר  
מִגֵּן צָרִיךְ בַּיַּדְךָ וַיִּתֵּן לּוֹ מִעֲשֶׂר מִכָּל וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ  
סֹדֶם אֵל אַבְרָם תֵּן לִי הַנֶּפֶשׁ וְהָרִכְשׁ קָזוּ כָךְ וַיֹּאמֶר  
אַבְרָם אֵל מֶלֶךְ סֹדֶם הֲרִימֹתִי יָדִי אֵל יְהוָה אֵל עֲלִיּוֹן  
קָנָה שָׁמַיִם וָאָרֶץ אִם מִזְזוֹטָ וְעַד שָׁרוּךְ זָעַל וְאִם  
אִקְזוּ מִכָּל אֲשֶׁר כָּךְ וְלֹא תֹאמַר אֲנִי הִעֲשִׂרְתִּי אֶת  
אַבְרָם בְּלִעְדֵי רֶקֶת אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים וּזְזַלְקָ  
הַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הִלְכוּ אֶתִּי עֲזָר אֲשַׁכַּל וּמִמֵּרָא הֵם  
יִקְזוּ זְזַלְקָם אֲזִזְרִי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הִיָּה  
דְּבַר יְהוָה אֵל אַבְרָם בְּמִזְזוֹהָ לֹאמַר אֵל תִּירָא  
אַבְרָם אֲנֹכִי מִגֵּן כָּךְ שְׁכַרְךָ הֲרַבְּהָ מֵאֵד וַיֹּאמֶר  
אַבְרָם אֲדֹנָי יְהוָה מִהָ תִתֵּן לִי וְאֲנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי

ג וּבֶן־מִשְׁק בֵּיתִי הוּא דְמִשְׁק אֲלִיעֶזֶר: וַיֹּאמֶר אַבְרָם  
 וּבֶן מִשְׁק בֵּיתִי הוּא דְמִשְׁק אֲלִיעֶזֶר וַיֹּאמֶר אַבְרָם  
 ד הֵן לֹא נָתַתָּה זֶרַע וְהִנֵּה בֶן־בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי: וְהִנֵּה  
 הֵן לֹא נָתַתָּה זֶרַע וְהִנֵּה בֶן בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי וְהִנֵּה  
 דְּבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר לֹא יִירָשְׁךָ זֶה כִּי־אִם אֲשֶׁר  
 דָּבַר יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר לֹא יִירָשְׁךָ זֶה כִּי אִם אֲשֶׁר  
 ה יֵצֵא מִמֶּעֶיךָ הוּא יִירָשְׁךָ: וַיֹּצֵא אֹתוֹ הַחוּצָה וַיֹּאמֶר  
 יֵצֵא מִבְּמַעַיְךָ הוּא יִירָשְׁךָ וַיֹּצֵא אֹתוֹ הַחוּצָה וַיֹּאמֶר  
 הַבְּט־נָא הַשְׂמִימָה וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים אֲס־תּוּכַל לְסַפֵּר  
 הַבֵּט נָא הַשְׂמִימָה וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים אִם תּוּכַל לְסַפֵּר  
 ו אַתֶּם וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה יְהִי זִרְעֶךָ: וְהֶאֱמַן בְּיְהוָה  
 אַתֶּם וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה יְהִי זִרְעֶךָ וְהֶאֱמַן בְּיְהוָה  
 ז שְׁשִׁי וַיַּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה: וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר  
 וַיִּזְשַׁבֶּה לּוֹ צְדָקָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר  
 הוֹצֵאתִיךָ מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָתֵת לְךָ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת  
 הוֹצֵאתִיךָ מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָתֵת לְךָ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת  
 ח לְרִשְׁתָּהּ: וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי יְהוִה בְּמָה אֲדַע כִּי אִירְשֶׁנָּה:  
 לְרִשְׁתָּהּ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי יְהוִה בְּמָה אֲדַע כִּי אִירְשֶׁנָּה  
 ט וַיֹּאמֶר אֵלָיו קְחָה לִּי עֶגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת וְעֵז מְשֻׁלֶּשֶׁת  
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו קְחִי לִּי עֶגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת וְעֵז מְשֻׁלֶּשֶׁת  
 י וְאֵיל מְשֻׁלֵּשׁ וְתֹר וְגֹזֵל: וַיִּקְחֵלּוּ אֶת־כָּל־אֵלֶּה  
 וְאֵיל מְשֻׁלֵּשׁ וְתֹר וְגֹזֵל וַיִּקְחֵלּוּ אֶת־כָּל־אֵלֶּה  
 יא וַיִּבְתְּרוּ אֹתָם בְּתֹנֶךְ וַיִּתְּנוּ אִישׁ־בְּתֵרוֹ לְקַרְאֵת רַעְהוּ  
 וַיִּבְתְּרוּ אֹתָם בְּתֹנֶךְ וַיִּתְּנוּ אִישׁ בְּתֵרוֹ לְקַרְאֵת רַעְהוּ  
 יב וְאֶת־הַצֶּפֶר לֹא בָתְרוּ: וַיִּרְדּוּ הָעֵיט עַל־הַפְּגָרִים וַיִּשָּׁב  
 וְאֶת־הַצֶּפֶר לֹא בָתְרוּ וַיִּרְדּוּ הָעֵיט עַל־הַפְּגָרִים וַיִּשָּׁב  
 יג אַתֶּם אַבְרָם: וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לְבֹא וְתִרְדָּמָה נָפְלָה  
 אַתֶּם אַבְרָם וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לְבֹא וְתִרְדָּמָה נָפְלָה  
 יד עַל־אַבְרָם וְהִנֵּה אֵימָה חֹשֶׁכָה גְדֹלָה נִפְלְתָה עָלָיו:  
 עַל אַבְרָם וְהִנֵּה אֵימָה חֹשֶׁכָה גְדֹלָה נִפְלְתָה עָלָיו  
 יו וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדַע תֵּדַע כִּי־גֵר | יְהִי זִרְעֶךָ בְּאֶרֶץ  
 וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדַע תֵּדַע כִּי גֵר יְהִי זִרְעֶךָ בְּאֶרֶץ  
 יז לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה:  
 לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה  
 יח וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנִי וְאַחֲרֵי־כֵן יֵצְאוּ  
 וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנִי וְאַחֲרֵי־כֵן יֵצְאוּ

ובן משֶׁקֶ בֵּיתִי הוּא דְּמִשְׁקֶ אֱלֹהֵי־עֶזְרָא וַיֹּאמֶר אֲבִירָם  
הֵן לִי לֹא נָתַתָּה זֶרַע וְהִנֵּה בֶן בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי וְהִנֵּה  
דָּבָר יִהְיֶה אֵלָיו לֵאמֹר לֹא יִירָשְׁךָ זֶה כִּי אִם אֲשֶׁר  
יֵצֵא מִמֶּעֶיךָ הוּא יִירָשְׁךָ וַיּוֹצֵא אֹתוֹ הַחֲזוּצָה וַיֹּאמֶר  
הַבֵּט נָא הַשְׁמִימָה וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים אִם תּוּכַל לְסַפֵּר  
אֹתָם וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה יִהְיֶה זֶרַעְךָ וְהָאֲמֹן בִּיהוּה  
וַיִּזְשָׁבָה לוֹ צְדָקָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יִהְיֶה אֲשֶׁר  
הוֹצֵאתִיךָ מֵאֹר כַּשְׂדִּים לָתֵת לְךָ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת  
לְרִשְׁתָּהּ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי יִהְיֶה בָּמָה אֲדַע כִּי אִירִשְׁנָה  
וַיֹּאמֶר אֵלָיו קִזְזָה לִּי עֵגְלָה מִשְׁלֶשֶׁת וְעֹז מִשְׁלֶשֶׁת  
וְאֵיל מִשְׁלֶשׁ וְתֵר וְגֹזֵל וַיִּקְחֹז לוֹ אֶת כָּל אֱלֹהֵי  
וַיִּבְתֵּר אֹתָם בְּתוֹךְ וַיִּתֵּן אִישׁ בְּתֵרוֹ לְקַרְאֵת רַעְהוֹ  
וְאֵת הַצֶּפֶר לֹא בְתֵר וַיִּרְדַּ הָעֵיט עַל הַפְּגָרִים וַיֵּשֶׁב  
אֹתָם אֲבִירָם וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לְבוֹא וְתִרְדְּמָה נִפְלָה  
עַל אֲבִירָם וְהִנֵּה אֵימָה זֹשְׁכָה גְדֹלָה נִפְלָת עַלָיו  
וַיֹּאמֶר לֵאבִירָם יָדַע תִּדְעַ כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרַעְךָ בְּאֶרֶץ  
לֹא לָהֶם וְעַבְדוּם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה  
וְגַם אֶת הַגֹּי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנִי וְאֲזֹרִי כֵן יֵצְאוּ

טו בְּרַכְשׁ גְּדוּל: וְאַתָּה תָּבוֹא אֶל־אַבְתִּיךָ בְּשָׁלוֹם  
 בְּרַכְשׁ גְּדוּל וְאַתָּה תָּבוֹא אֶל אַבְתִּיךָ בְּשָׁלוֹם  
 טז תִּקְבֹּר בְּשִׁיבָה טוֹבָה: וְדוֹר רְבִיעִי יָשׁוּבוּ הִנֵּה כִּי לֹא־  
 תִקְבֹּר בְּשִׁיבָה טוֹבָה וְדוֹר רְבִיעִי יָשׁוּבוּ הִנֵּה כִּי לֹא  
 זי שָׁלֵם עֵינֹן הָאָמְרִי עַד־הִנֵּה: וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה וְעֹלְטָה  
 שָׁלֵם עֵינֹן הָאָמְרִי עַד הִנֵּה וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה וְעֹלְטָה  
 הָיָה וְהִנֵּה תִנּוֹר עֶשֶׂן וְלִפְיֵד אֲשֶׁר עָבַר בֵּין הַגְּזָרִים  
 הִיָּה וְהִנֵּה תִנּוֹר עֶשֶׂן וְלִפְיֵד אֲשֶׁר עָבַר בֵּין הַגְּזָרִים  
 יח הָאֱלֹהִים: בַּיּוֹם הַהוּא כָּרַת יְהוָה אֶת־אַבְרָם בְּרִית  
 הָאֱלֹהִים בַּיּוֹם הַהוּא כָּרַת יְהוָה אֶת אַבְרָם בְּרִית  
 לֵאמֹר לְזָרְעֶךָ נָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת מִנְהַר מִצְרָיִם  
 לֵאמֹר לְזָרְעֶךָ נָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת מִנְהַר מִצְרָיִם  
 יט עַד־הַנָּהָר הַגָּדֹל נְהַר־פְּרָת: אֶת־הַקֵּינִי וְאֶת־הַקֵּינִי  
 עַד הַנָּהָר הַגָּדֹל נְהַר פְּרַת אֶת הַקֵּינִי וְאֶת הַקֵּינִי  
 כ וְאֶת הַקֵּדְמוֹנִי: וְאֶת־הַחֲתִי וְאֶת־הַפְּרוֹזִי וְאֶת־הַרְפָּאִים:  
 וְאֶת הַקֵּדְמוֹנִי וְאֶת הַחֲתִי וְאֶת הַפְּרוֹזִי וְאֶת הַרְפָּאִים  
 כא וְאֶת־הָאָמְרִי וְאֶת־הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַגְּרָגְשִׁי וְאֶת־  
 וְאֶת הָאָמְרִי וְאֶת הַכְּנַעֲנִי וְאֶת הַגְּרָגְשִׁי וְאֶת  
 א הַיְבוּסִי: ס וְשָׂרִי אֵשֶׁת אַבְרָם לֹא  
 הַיְבוּסִי וְשָׂרִי אֵשֶׁת אַבְרָם לֹא  
 ב יְלֵדָה לוֹ וְלֵה שִׁפְחָה מִצְרִית וְשָׂמָה הָגָר: וַתֹּאמֶר  
 יְלֵדָה לוֹ וְלֵה שִׁפְחָה מִצְרִית וְשָׂמָה הָגָר: וַתֹּאמֶר  
 שָׂרִי אֶל־אַבְרָם הִנֵּה־נָא עֲצָרְנִי יְהוָה מִלְּדַת בָּא־  
 שָׂרִי אֶל אַבְרָם הִנֵּה נָא עֲצָרְנִי יְהוָה מִלְּדַת בָּא־  
 נָא אֶל־שִׁפְחָתִי אוּלַי אֲבָנָה מִמֶּנָּה וַיִּשְׁמַע אַבְרָם  
 נָא אֶל שִׁפּוֹזֹתַי אוּלַי אֲבָנָה מִמֶּנָּה וַיִּשְׁמַע אַבְרָם  
 ג לְקוֹל שָׂרִי: וַתִּקַּח שָׂרִי אֵשֶׁת־אַבְרָם אֶת־הָגָר  
 לְקוֹל שָׂרִי וַתִּקַּח שָׂרִי אֵשֶׁת אַבְרָם אֶת הָגָר  
 הַמִּצְרִית שִׁפְחָתָהּ מִקֵּץ עֶשֶׂר שָׁנִים לְשִׁבְתָּ אַבְרָם  
 הַמִּצְרִית שִׁפּוֹזֹתָהּ מִקֵּץ עֶשֶׂר שָׁנִים לְשִׁבְתָּ אַבְרָם  
 בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַתִּתֵּן אֹתָהּ לְאַבְרָם אִישָׁהּ לוֹ לְאִשָּׁה:  
 בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַתִּתֵּן אֹתָהּ לְאַבְרָם אִישָׁהּ לוֹ לְאִשָּׁה:  
 ד וַיָּבֹא אֶל־הָגָר וַתִּהְיֶה וַתִּרְאֵהוּ כִּי הִרְתָּהּ וַתִּקַּל גְּבֻרָתָהּ  
 וַיָּבֹא אֶל הָגָר וַתִּהְיֶה וַתִּרְאֵהוּ כִּי הִרְתָּהּ וַתִּקַּל גְּבֻרָתָהּ  
 ה בְּעֵינֶיהָ: תֹּאמֶר שָׂרִי אֶל־אַבְרָם חֲמָסִי עָלֶיךָ אֲנֹכִי  
 בְּעֵינֶיהָ תֹּאמֶר שָׂרִי אֶל אַבְרָם חֲמָסִי עָלֶיךָ אֲנֹכִי

בראשית טז

ברכש גדול ואתה תבוא אל אבתיך בשלום  
תקבר בשיבה טובה ודור רביעי ישובו הנה כי לא  
שלם עון האמרי עד הנה ויהי השמש באה ועלטה  
היה והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים  
האלה ביום ההוא כרת יהוה את אברם ברית  
לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת מנהר מצרים  
עד הנהר הגדל נהר פרת את הקיני ואת הקניזי  
ואת הקדמני ואת הזוזתי ואת הפרזי ואת הרפאים  
ואת האמרי ואת הכנעני ואת הגרגשי ואת  
היבوسی ושרי אשת אברם לא

ילדה לו ולה שפוחה מצרית ושמה הגר ותאמר  
שרי אל אברם הנה נא עצרני יהוה מלדת בא  
נא אל שפוחתי אולי אבנה ממנה וישמע אברם  
לקול שרי ותקח שרי אשת אברם את הגר  
המצרית שפוחתה מקץ עשר שנים לשבת אברם  
בארץ כנען ותתן אותה לאברם אישה לו לאשה  
ויבא אל הגר ותהר ותרא כי הרתה ותקל גברתה  
בעיניה ותאמר שרי אל אברם זמסי עליך אנכי

נָתַתִּי שְׁפָחָתִי בְּחִיקָךָ וַתֵּרָא כִּי הָרְתָה וְאָקֵל בְּעֵינָיָהּ  
 נָתַתִּי שְׁפֹזוֹתַי בְּזוּיֶךָ וַתֵּרָא כִּי הָרְתָה וְאָקֵל בְּעֵינָיָהּ  
 וְשֹׁפֵט יִהְיֶה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ: וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־שָׂרִי הִנֵּה  
 יִשְׁפֹט יִהְיֶה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל שָׂרִי הִנֵּה  
 שְׁפָחָתְךָ בְּיָדְךָ עֲשִׂי־לָהּ הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ וַתַּעֲנֶנּוּ שָׂרִי  
 שְׁפֹזוֹתְךָ בִּידְךָ עָשִׂי לָהּ הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ וַתַּעֲנֶנּוּ שָׂרִי  
 וַתְּבָרַח מִפְּנֵיהָ: וַיִּמְצְאָהּ מִלְּאָךְ יִהְיֶה עַל־עֵינַי  
 וַתְּבָרֹז מִפְּנֵיהָ וַיִּמְצְאָהּ מִלְּאָךְ יִהְיֶה עַל עֵין  
 הַמַּיִם בַּמִּדְבָּר עַל־הָעֵין בְּדֶרֶךְ שׁוּר: וַיֹּאמֶר הַגֵּר  
 הַמַּיִם בַּמִּדְבָּר עַל הָעֵין בְּדֶרֶךְ שׁוּר וַיֹּאמֶר הַגֵּר  
 שְׁפָחָת שָׂרִי אֵי־מִזָּה בָּאת וְאַנָּה תִּלְכִּי וַתֹּאמֶר מִפְּנֵי  
 שְׁפֹזוֹת שָׂרִי אֵי מִזָּה בָּאת וְאַנָּה תִּלְכִּי וַתֹּאמֶר מִפְּנֵי  
 שָׂרִי גִבְרַתִּי אָנֹכִי בִּרְחֹת: וַיֹּאמֶר לָהּ מִלְּאָךְ יִהְיֶה  
 שָׂרִי גִבְרַתִּי אָנֹכִי בִּרְחֹת וַיֹּאמֶר לָהּ מִלְּאָךְ יִהְיֶה  
 שׁוּבִי אֶל־גִּבְרַתְּךָ וְהִתְעַנִּי תַּחַת יָדֶיהָ: וַיֹּאמֶר לָהּ  
 שׁוּבִי אֶל גִּבְרַתְּךָ וְהִתְעַנִּי תַּחַת יָדֶיהָ וַיֹּאמֶר לָהּ  
 מִלְּאָךְ יִהְיֶה הַרְבֵּה אַרְבֵּה אֶת־זֶרְעֶךָ וְלֹא יִסְפָּר  
 מִלְּאָךְ יִהְיֶה הַרְבֵּה אַרְבֵּה אֶת זֶרְעֶךָ וְלֹא יִסְפָּר  
 מִרְבּוֹ: וַיֹּאמֶר לָהּ מִלְּאָךְ יִהְיֶה הַנֶּגֶד הָרָה וְיִלְדֶת בֶּן וְקָרָאת  
 מִרְבּוֹ וַיֹּאמֶר לָהּ מִלְּאָךְ יִהְיֶה הַנֶּגֶד הָרָה וְיִלְדֶת בֶּן וְקָרָאת  
 שְׁמוֹ יִשְׁמְעָאל כִּי־שָׁמַע יִהְיֶה אֶל־עֲנִיךָ: וְהוּא יִהְיֶה  
 שְׁמוֹ יִשְׁמְעָאל כִּי שָׁמַע יִהְיֶה אֶל עֲנִיךָ וְהוּא יִהְיֶה  
 פָּרָא אָדָם יָדוֹ בְּכָל וַיֵּד כָּל בּוֹ וְעַל־פְּנֵי כָל־אֲחָיו  
 פָּרָא אָדָם יָדוֹ בְּכָל וַיֵּד כָּל בּוֹ וְעַל פְּנֵי כָל אֲחָיו  
 יִשְׁכֵן: וַתִּקְרָא שֵׁם־יְהוָה הַדֹּבֵר אֵלֶיהָ אַתָּה אֵל  
 יִשְׁכֵן וַתִּקְרָא שֵׁם יְהוָה הַדֹּבֵר אֵלֶיהָ אַתָּה אֵל  
 רָאִי כִּי אָמְרָה הִגַּם הַלֵּם רָאִיתִי אַחֲרַי רָאִי: עַל־  
 רָאִי כִּי אָמְרָה הִגַּם הַלֵּם רָאִיתִי אַחֲרַי רָאִי עַל־  
 כֵּן קָרָא לְבָאָר בָּאָר לְחֵי רָאִי הִנֵּה בֵּין־קֹדֶשׁ  
 כֵּן קָרָא לְבָאָר בָּאָר לְזוּי רָאִי הִנֵּה בֵּין קֹדֶשׁ  
 וּבֵין בְּרֶד: וַתֵּלֶד הַגֵּר לְאַבְרָם בֶּן וַיִּקְרָא אַבְרָם  
 וּבֵין בְּרֶד וַתֵּלֶד הַגֵּר לְאַבְרָם בֶּן וַיִּקְרָא אַבְרָם  
 שְׁם־בְּנוֹ אֲשֶׁר־יִלְדָה הַגֵּר יִשְׁמְעָאל: וְאַבְרָם בֶּן־  
 שֵׁם בְּנוֹ אֲשֶׁר יִלְדָה הַגֵּר יִשְׁמְעָאל וְאַבְרָם בֶּן־  
 שְׁמָנִים שָׁנָה וְשֵׁשׁ שָׁנִים בְּלֶדְת־הַגֵּר אֶת־יִשְׁמְעָאל  
 שְׁמָנִים שָׁנָה וְשֵׁשׁ שָׁנִים בְּלֶדְת־הַגֵּר אֶת־יִשְׁמְעָאל

נָתַתִּי שְׁפוֹזוֹתַי בְּזוּזִיקָךְ וַתֵּרָא כִּי הִרְתָּהּ וְאֶקַּל בְּעֵינַיִהָ  
יִשְׁפָּט יְהוָה בִּינִי וּבִינֶיךָ וַיֹּאמֶר אֲבָרָם אֵל שָׂרֵי הַגָּזָה  
שְׁפוֹזוֹתְךָ בַּיָּדְךָ עָשִׂי לָהּ הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ וַתַּעֲנֶה שָׂרֵי  
וַתְּבַרְזוּ מִפְּנֵיהָ וַיִּמְצְאֶהָ מִלֶּאךָ יְהוָה עַל עֵינַיִן  
הַמַּיִם בַּמַּדְבָּר עַל הָעַיִן בַּדֶּרֶךְ שְׂוֹר וַיֹּאמֶר הַגֵּר  
שְׁפוֹזוֹת שָׂרֵי אִי מוֹזֵה בָּאת וְאַנֶּה תִּלְכִּי וַתֹּאמֶר מִפְּנֵי  
שָׂרֵי גְּבַרְתִּי אֲנֹכִי בְּרוֹזוֹת וַיֹּאמֶר לָהּ מִלֶּאךָ יְהוָה  
שׁוּבִי אֵל גְּבַרְתְּךָ וְהִתְעַנִּי תוֹזוֹת יָדֶיהָ וַיֹּאמֶר לָהּ  
מִלֶּאךָ יְהוָה הֲרַבְתָּ אֲרַבְתָּ אֶת זֶרְעֶךָ וְלֹא יִסְפָּר  
מִרְבִּי וַיֹּאמֶר לָהּ מִלֶּאךָ יְהוָה הֲנָךְ הִרְהוּיִלְדַת בֶּן וְקָרָאת  
שְׁמוֹ יִשְׁמַעְאֵל כִּי שָׁמַעַי יְהוָה אֵל עֲנִיךָ וְהוּא יִהְיֶה  
פָּרָא אָדָם יָדוֹ בְּכָל וַיֵּד כָּל בּוֹ וְעַל פְּנֵי כָל אֲזוּזָיו  
יִשְׁכֵּן וַתִּקְרָא שֵׁם יְהוָה הַדְּבָר אֲלֵיהָ אַתָּה אֵל  
רָאִי כִּי אֲמַרְתָּ הֲגַם הַלֵּם רָאִיתִי אֲזוּרֵי רָאִי עַל  
כֵּן קָרָא לְבָאֵר בָּאֵר לִזְזִי רָאִי הַגָּזָה בֵּין קָדֵשׁ  
וּבֵין בָּרָד וַתִּלְדֵּה הַגֵּר לְאֲבָרָם בֶּן וַיִּקְרָא אֲבָרָם  
שֵׁם בְּנוֹ אֲשֶׁר יִלְדֶה הַגֵּר יִשְׁמַעְאֵל וְאֲבָרָם בֶּן  
שְׁמוֹנִים שָׁנָה וַיִּשְׁעֵשְׂעוּ שְׁנַיִם בְּלִדַת הַגֵּר אֶת יִשְׁמַעְאֵל

א לְאַבְרָם: ס וַיְהִי אֲבָרָם בֶּן־תְּשֻׁעִים  
 לְאַבְרָם וַיְהִי אֲבָרָם בֶּן תְּשֻׁעִים  
 שָׁנָה וַתֵּשַׁע שָׁנִים וַיֵּלֶא יְהוָה אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר  
 שָׁנָה וַתֵּשַׁע שָׁנִים וַיֵּרָא יְהוָה אֶל אֲבָרָם וַיֹּאמֶר  
 ב אֱלֹהֵי אֲנִי־אֵל שְׁדֵי הַתְּהַלְּךְ לִפְנֵי וְהָיָה תָמִים: וְאַתָּנָה  
 אֵלָיו אֲנִי אֵל שְׁדֵי הַתְּהַלְּךְ לִפְנֵי וְהָיָה תָמִים וְאַתָּנָה  
 ג בְּרִיתִי בֵינִי וּבֵינְךָ וְאַרְבָּה אֹתְךָ בְּמֵאָד מְאֹד: וַיִּפֹּל  
 בְּרִיתִי בֵינִי וּבֵינְךָ וְאַרְבָּה אֹתְךָ בְּמֵאָד מְאֹד וַיִּפֹּל  
 ד אֲבָרָם עַל־פְּנָיו וַיְדַבֵּר אֵתוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר: אֲנִי  
 אֲבָרָם עַל פְּנָיו וַיְדַבֵּר אֵתוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר אֲנִי  
 ה הִנֵּה בְרִיתִי אִתְּךָ וְהָיִיתְ לְאָב הַמּוֹן גּוֹיִם: וְלֹא־יִקְרָא  
 הִנֵּה בְרִיתִי אִתְּךָ וְהָיִיתְ לְאָב הַמּוֹן גּוֹיִם וְלֹא יִקְרָא  
 עוֹד אֶת־שְׁמֶךָ אֲבָרָם וְהָיָה שְׁמֶךָ אֲבָרָהֶם כִּי אֲב־  
 עוֹד אֶת שְׁמֶךָ אֲבָרָם וְהָיָה שְׁמֶךָ אֲבָרָהֶם כִּי אֲב־  
 ו הַמּוֹן גּוֹיִם נִתְּתִיךָ: וְהִפְרַתִּי אִתְּךָ בְּמֵאָד מְאֹד וְנִתְּתִיךָ  
 הַמּוֹן גּוֹיִם נִתְּתִיךָ וְהִפְרַתִּי אִתְּךָ בְּמֵאָד מְאֹד וְנִתְּתִיךָ  
 ז לְגוֹיִם וּמַלְכִים מִמֶּנִּי יֵצְאוּ: וְהִקְמַתִּי אֶת־בְּרִיתִי בֵינִי  
 לְגוֹיִם וּמַלְכִים מִמֶּנִּי יֵצְאוּ וְהִקְמַתִּי אֶת־בְּרִיתִי בֵינִי  
 ח לְהִיזוֹת לְךָ לְאֱלֹהִים וְלִזְרַעְךָ אַחֲרֶיךָ: וְנִתְּתִי לְךָ  
 לְהִיזוֹת לְךָ לְאֱלֹהִים וְלִזְרַעְךָ אַחֲרֶיךָ וְנִתְּתִי לְךָ  
 ט לְאֶחָזֶת עוֹלָם וְהָיִיתִי לָהֶם לְאֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים  
 אֶל־אַבְרָהָם וְאַתָּה אֶת־בְּרִיתִי תִשְׁמֹר אֶתָּה וְזָרַעְךָ  
 י אַחֲרַי לְדֹרֹתֶם: זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ בֵינִי  
 אֶת־בְּרִיתִי תִשְׁמֹר אֶתָּה וְזָרַעְךָ אֶת־בְּרִיתִי תִשְׁמְרוּ בֵינִי  
 יב וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זָרַעְךָ אַחֲרַי הַמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר:  
 וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זָרַעְךָ אַחֲרַי הַמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר וְזָכַר  
 יג וְנִמְלַתֶם אֶת בְּשַׂר עַרְלַתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי  
 וְנִמְלַתֶם אֶת בְּשַׂר עַרְלַתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי  
 יד וּבֵינֵיכֶם: וּבֶן־שְׁמֹנֶת יָמִים יִמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר לְדֹרֹתֵיכֶם  
 וּבֵינֵיכֶם וּבֶן־שְׁמֹנֶת יָמִים יִמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר לְדֹרֹתֵיכֶם

לְאָבְרָם וַיְהִי אָבְרָם בֶּן תֵּשְׁעִים  
שָׁנָה וַתִּשְׁעַ שְׁנַיִם וַיִּרְא יְהוָה אֶל אָבְרָם וַיֹּאמֶר  
אֵלָיו אֲנִי אֵל שְׂדֵי הַתְּהַלֵּךְ לִפְנֵי וְהָיָה תְּבִיבִים וְאֶתְנֶה  
בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ וְאָרְבָּה אֹתְךָ בְּמֵאד בְּמֵאד וַיִּפֹּל  
אָבְרָם עַל פָּנָיו וַיְדַבֵּר אֵתוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר אֲנִי  
הִנֵּה בְרִיתִי אִתְּךָ וְהָיִיתָ לְאָב הַבְּמוֹן גִּוִּים וְלֹא יִקְרָא  
עוֹד אֶת שְׁמֶךָ אָבְרָם וְהָיָה שְׁמֶךָ אָבְרָהָם כִּי אָב  
הַבְּמוֹן גִּוִּים נִתְּתִיךָ וְהִפְרַתִּי אִתְּךָ בְּמֵאד בְּמֵאד וְנִתְּתִיךָ  
לְגִוִּים וּמְלָכִים מִמֶּךָ יֵצְאוּ וְהִקְבַּמְתִּי אֶת בְּרִיתִי בֵּינִי  
וּבֵינֶךָ וּבֵין זָרְעֶךָ אֲזוּרִיךָ לְדָרְתָם לְבְרִית עוֹלָם  
לְהִיּוֹת לָךְ לְאֱלֹהִים וְלִזְרַעֲךָ אֲזוּרִיךָ וְנִתְּתִי לָךְ  
וְלִזְרַעֲךָ אֲזוּרִיךָ אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם אֶת כָּל אֶרֶץ כְּנָעַן  
לְאֲזוּזֹת עוֹלָם וְהָיִיתִי לָהֶם לְאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים  
אֵל אָבְרָהָם וְאֶתְהָ אֶת בְּרִיתִי תִשְׁמֹר אֶתְהָ וּזְרַעֲךָ  
אֲזוּרִיךָ לְדָרְתָם זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ בֵּינִי  
וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זָרְעֶךָ אֲזוּרִיךָ הַבְּמוֹל לָכֶם כָּל זָכָר  
וְנָמַלְתֶּם אֶת בְּשַׂר עַרְלַתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי  
וּבֵינֵיכֶם וּבֶן שְׁבַע יָמִים יִמּוֹל לָכֶם כָּל זָכָר לְדָרְתֵיכֶם

יליד בְּיַת וּמִקְנַת־כֶּסֶף מִכָּל בְּוֶנְכָר אֲשֶׁר לֹא מִזֶרְעֶךָ  
 יליד בית וּמִקְנַת כֶּסֶף מִכָּל בֶּן נֹכַר אֲשֶׁר לֹא מִזֶרְעֶךָ  
 יג הוּא: הַמּוֹל | יְמוּל יְלִיד בְּיַתְךָ וּמִקְנַת כֶּסֶף וְהִיתָה  
 הוא הַמּוֹל יְמוּל יְלִיד בְּיַתְךָ וּמִקְנַת כֶּסֶף וְהִיתָה  
 יד בְּרִיתִי בְּבִשְׂרְכֶם לְבְרִית עוֹלָם: וְעָרַל | זָכַר אֲשֶׁר לֹא־  
 בְרִיתִי בְּבִשְׂרְכֶם לְבְרִית עוֹלָם וְעָרַל זָכַר אֲשֶׁר לֹא  
 יְמוּל אֶת־בְּשָׂר עָרְלָתוֹ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמִּי  
 יְמוּל אֶת בְּשָׂר עָרְלָתוֹ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמִּי  
 טו אֶת־בְּרִיתִי הַפֶּר: ס וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־  
 אֶת בְּרִיתִי הַפֶּר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־  
 אֲבִרְהֶם שְׂרִי אֲשַׁתְּךָ לֹא־תִקְרָא אֶת־שְׁמָהּ שְׂרִי  
 אֲבִרְהֶם שְׂרִי אֲשַׁתְּךָ לֹא תִקְרָא אֶת שְׁמֵהּ שְׂרִי  
 טז כִּי שָׂרָה שְׁמָהּ: וּבִרְכַּתִּי אֹתָהּ וְגַם נָתַתִּי מִמֶּנָּה לְךָ  
 כִּי שָׂרָה שְׁמָהּ וּבִרְכַּתִּי אֹתָהּ וְגַם נָתַתִּי מִמֶּנָּה לְךָ  
 בֶּן וּבִרְכַּתִּיהָ וְהִיתָה לְגוֹיִם מְלֹכֵי עַמִּים מִמֶּנָּה  
 בֶּן וּבִרְכַּתִּיהָ וְהִיתָה לְגוֹיִם מְלֹכֵי עַמִּים מִמֶּנָּה  
 ז' יְהִיו: וַיִּפֹּל אֲבִרְהֶם עַל־פָּנָיו וַיִּצְחַק וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ  
 יְהִיו וַיִּפֹּל אֲבִרְהֶם עַל פָּנָיו וַיִּצְחַק וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ  
 הַלְבֵן מֵאֵה־שָׁנָה יוֹלֵד וְאִם־שָׂרָה הִבְתַּתְּשָׁעִים  
 הַלְבֵן מֵאֵה שָׁנָה יוֹלֵד וְאִם־שָׂרָה הִבְתַּתְּשָׁעִים  
 יח שָׁנָה תֵּלֵד: וַיֹּאמֶר אֲבִרְהֶם אֶל־הָאֱלֹהִים לוֹ  
 שָׁנָה תֵּלֵד וַיֹּאמֶר אֲבִרְהֶם אֶל הָאֱלֹהִים לוֹ  
 ט' יִשְׁמַעְאֵל יַחִיָּה לְפָנֶיךָ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲבֵל  
 יִשְׁמַעְאֵל יַחִיָּה לְפָנֶיךָ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲבֵל  
 שָׂרָה אֲשַׁתְּךָ יִלְדָת לְךָ בֶּן וְקִרְאתָ אֶת־שְׁמוֹ יִצְחָק  
 שָׂרָה אֲשַׁתְּךָ יִלְדָת לְךָ בֶּן וְקִרְאתָ אֶת שְׁמוֹ יִצְחָק  
 וְהִקְמַתִּי אֶת־בְּרִיתִי אִתּוֹ לְבְרִית עוֹלָם לְזֶרְעוֹ אַחֲרָיו:  
 וְהִקְמַתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתּוֹ לְבְרִית עוֹלָם לְזֶרְעוֹ אַחֲרָיו  
 כ' וְלִישְׁמַעְאֵל שְׁמַעְתִּיךָ הִנֵּה | בִּרְכַּתִּי אֹתוֹ וְהִפְרִיתִי  
 וְלִישְׁמַעְאֵל שְׁמַעְתִּיךָ הִנֵּה בִּרְכַּתִּי אֹתוֹ וְהִפְרִיתִי  
 וְלִישְׁמַעְאֵל שְׁמַעְתִּיךָ הִנֵּה בִּרְכַּתִּי אֹתוֹ וְהִפְרִיתִי  
 אֹתוֹ וְהִרְבִּיתִי אֹתוֹ בְּמֵאֵד מְאֹד שְׁנַיִם־עָשָׂר נְשִׂאִם  
 אֹתוֹ וְהִרְבִּיתִי אֹתוֹ בְּמֵאֵד מְאֹד שְׁנַיִם עָשָׂר נְשִׂאִם  
 כ"א יוֹלִיד וְנָתַתִּיו לְגוֹי גָּדוֹל: וְאֶת־בְּרִיתִי אֶקִּים אֶת־יִצְחָק  
 יוֹלִיד וְנָתַתִּיו לְגוֹי גָּדוֹל וְאֶת בְּרִיתִי אֶקִּים אֶת יִצְחָק  
 אֲשֶׁר תֵּלֵד לְךָ שָׂרָה לְמוֹעֵד הַזֶּה בְּשָׁנָה הָאַחֲרִית:  
 אֲשֶׁר תֵּלֵד לְךָ שָׂרָה לְמוֹעֵד הַזֶּה בְּשָׁנָה הָאַחֲרִית

יְלִיד בַּיִת וּמִקְנֵת כֶּסֶף מִכֹּל בֶּן זָכָר אֲשֶׁר לֹא מִזְרַעְךָ  
הוּא הַמּוֹל יְמוּל יְלִיד בֵּיתְךָ וּמִקְנֵת כֶּסֶף וְהִיתָה  
בְּרִיתִי בְּבָשָׂרְכֶם לְבְרִית עוֹלָם וְעַרְלֹזָכָר אֲשֶׁר לֹא  
יְמוּל אֶת בָּשָׂר עַרְלָתוֹ וְזָכַרְתָּהּ הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת מֵעַמִּי  
אֶת בְּרִיתִי הַפָּר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֵל

אֲבָרָהֶם שְׂרֵי אֲשֶׁתְּךָ לֹא תִקְרָא אֶת שְׂמֵה שְׂרֵי  
כִּי שָׂרָה שְׂמֵה וּבִרְכַתִּי אֶתָּה וְגַם נָתַתִּי מִמִּנְהָ לָךְ  
בֶּן וּבִרְכַתִּיהָ וְהִיתָה לְגֹוִים מִלְכֵי עַמִּים מִמִּנְהָ  
יִהְיוּ וַיִּפְּלֵ אֲבָרָהֶם עַל פָּנָיו וַיִּצְזֹק וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ  
הַלְבֵן מֵאָה שָׁנָה יוֹלֵד וְאִם שָׂרָה הִבִּת תִּשְׁעֵים  
שָׁנָה תִלְדֵּ וַיֹּאמֶר אֲבָרָהֶם אֵל הָאֱלֹהִים לֹו  
יִשְׁמַעְאֵל יִזְזִיהָ לְפָנֶיךָ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲבֹל  
שָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ יִלְדֵת לָךְ בֶּן וְקָרָאתָ אֶת שְׂמוֹ יִצְזֹק  
וְהִקְבַּמְתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתּוֹ לְבְרִית עוֹלָם לְזָרְעוֹ אֲזָזְרִיו  
וְלִישְׁמַעְאֵל שְׁמַעְתִּיךָ הַזֶּה בִּרְכַתִּי אִתּוֹ וְהַפְּרִיתִי  
אִתּוֹ וְהָרַבְתִּי אִתּוֹ בְּמֵאֵד מֵאֵד שָׁנִים עֶשְׂרִים נְשִׂאֵם  
יִוְלִיד וְנָתַתִּיו לְגֹוֵי גְדוֹל וְאֶת בְּרִיתִי אֶקִּים אֶת יִצְזֹק  
אֲשֶׁר תִּלְדֵּ לָךְ שָׂרָה לְמוֹעֵד הַזֶּה בְּשָׁנָה הָאֲזָזְרֵת

כב וַיִּכַּל לְדַבֵּר אֶת־זוֹ וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל אַבְרָהָם׃ וַיִּקַּח  
 ויכל לדבר אתו ויעל אלהים מעל אברהם ויקח  
 אַבְרָהָם אֶת־יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ וְאֵת כָּל־יְלִידֵי בֵיתוֹ  
 אברהם את ישמעאל בנו ואת כל ילדי ביתו  
 וְאֵת כָּל־מִקְנֵת כֶּסֶף כָּל־זָכָר בְּאֲנָשֵׁי בֵּית אַבְרָהָם  
 ואת כל מקנת כסף כל זכר באנשי בית אברהם  
 וַיִּמַּל אֶת־בְּשֵׁר עַרְלָתָם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה כַּאֲשֶׁר  
 וימל את בשר ערלתם בעצם היום הזה כאשר  
 כד דִּבֶּר אֱלֹהִים׃ וְאַבְרָהָם בֶּן־תְּשַׁעִים וְתִשְׁעֵי  
 דבר אתו אלהים ואברהם בן תשעים ותשע  
 כה שָׁנָה בְּהַמְלֹךְ בְּשֵׁר עַרְלָתוֹ׃ וַיִּשְׁמַעְאֵל בְּנוֹ בֶן־  
 שנה בהמלוך בשר ערלתו וישמעאל בנו בן  
 שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּהַמְלֹךְ אֵת בְּשֵׁר עַרְלָתוֹ׃  
 שלש עשרה שנה בהמלוך את בשר ערלתו  
 כו בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה נִמְּוֹל אַבְרָהָם וַיִּשְׁמַעְאֵל בְּנוֹ׃  
 בעצם היום הזה נמול אברהם וישמעאל בנו  
 כז וְכָל־אֲנָשֵׁי בֵיתוֹ יָלִיד בְּיָת וּמִקְנֵת־כֶּסֶף מֵאֵת בֶּן־  
 וכל אנשי ביתו יליד בית ומקנת כסף מאת בן  
 נֶכְדָר נִמְּלוּ אִתּוֹ׃ פ  
 נכר נמלו אתו  
 נכר נמלו אתו

וּיְכַלֵּל לְדַבֵּר אֶתְּךָ וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל אֲבֹרֹתָם וַיִּקְוֹז  
אֲבֹרֹתָם אֶתְּךָ יִשְׁמַעְאֵל בְּנֹו וְאֶת כָּל יְלִידֵי בֵיתוֹ  
וְאֶת כָּל מִקְנֵת כֶּסֶף כָּל זָכָר בְּאַנְשֵׁי בֵית אֲבֹרֹתָם  
וַיִּמַּלְךְ אֶת בֶּשֶׂר עֲרֹכְתָם בַּעֲצָם הַיּוֹם הַזֶּה כַּאֲשֶׁר  
דִּבֶּר אֶתְּךָ אֱלֹהִים וְאֲבֹרֹתָם בֶּן תִּשְׁעִים וְתִשְׁעִים  
שָׁנָה בַּהִמְלֹךְ בֶּשֶׂר עֲרֹכְתָו וַיִּשְׁמַעְאֵל בְּנֹו בֶּן  
שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בַּהִמְלֹךְ אֶת בֶּשֶׂר עֲרֹכְתָו  
בַּעֲצָם הַיּוֹם הַזֶּה נִמְוֹל אֲבֹרֹתָם וַיִּשְׁמַעְאֵל בְּנֹו  
וְכָל אַנְשֵׁי בֵיתוֹ יְלִידֵי בֵית וּמִקְנֵת כֶּסֶף מֵאֶת בֶּן  
זָכָר נִמְוֹל אֶתְּךָ



למה תֹּאמַר יַעֲקֹב וְתִדְבֹר

כו

יִשְׂרָאֵל נִסְתָּרָה דַּרְכֵי מִיְהוָה וּמֵאֱלֹהֵי מִשְׁפָּטֵי יַעֲבֹר׃ הַלּוֹא

כח

יִדְעַתְּ אִם-לֹא שָׁמַעַתְּ אֱלֹהֵי עוֹלָם | יְהוָה בּוֹרֵא קְצוֹת הָאָרֶץ

לֹא יִיעָף וְלֹא יִיגַע אֵין חֶקֶר לְתַבּוּנָתוֹ׃ נָתַן לִיעָף כַּחַ וְלֵאֵין

כט

אוֹנִים עֲצָמָה יִרְבֶּה׃ וַיַּעֲפוּ נְעָרִים וַיִּגְעוּ וּבָחֻרִים כְּשׁוֹלִיכֵי שָׁלוֹ׃

לֹא וְקוֹי יְהוָה יַחֲלִיפוּ כַּחַ יַעֲלוּ אֶבֶר כְּנִשְׂרִים יְרוּצוּ וְלֹא יִיגְעוּ

ל

יִלְכוּ וְלֹא יִיעֲפוּ׃ ס הַחֲרִישׁוּ אֵלַי אֲיִים וְלֹא אֲמִים

ישעיהו מא

יַחֲלִיפוּ כַּחַ יִגְשׁוּ אֲזוּ יִדְבְּרוּ יַחֲדוּ לְמִשְׁפָּט נִקְרְבָה׃ מִי הָעִיר

ב

מִמְזִרְחַ צֶדֶק יִקְרָאָהוּ לְרַגְלוֹ יִתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם וּמַלְכִים יִרְדֵּי יִתֵּן

כְּעַפְרֵ חֲרָבּוֹ כְּקֶשׁ נִדְף קִשְׁתּוֹ׃ יִרְדְּפֵם יַעֲבֹר שְׁלוֹם אֶרֶח

ג

בְּרַגְלָיו לֹא יָבוֹא׃ מִי-פָעַל וְעָשָׂה קִרָּא הַדְּרוֹת מֵרֹאשׁ אֲנִי

ד

יְהוָה רֹאשׁוֹן וְאֶת-אַחֲרָנִים אֲנִי-הוּא׃ רָאוּ אֲיִים וַיִּרְאוּ קְצוֹת

ה

הָאָרֶץ יַחֲרְדוּ קָרְבוּ וַיִּאֲתִיוּ׃ אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ יַעֲזֹרוּ וְלֹא אֲחִיו

ו

יֹאמַר חֲזֹק׃ וַיִּחַזַּק חֲרָשׁ אֶת-צִרְף מַחֲלִיק פִּטְיֵשׁ אֶת-

ז

הוֹלֵם פֶּעַם אֹמַר לְדָבֶק טוֹב הוּא וַיִּחַזְקֵהוּ בְּמִסְמָרִים לֹא

יִמוּט׃ ס וְאַתָּה יִשְׂרָאֵל עַבְדִּי יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחַרְתִּיךָ

ח

זָרַע אֲבָרָהִם אֲהַבִּי׃ אֲשֶׁר הִחַזְקִיתִּיךָ מִקְצוֹת הָאָרֶץ וּמֵאֲצִילֶיךָ

ט

קִרְאתִיךָ וְאָמַר לְךָ עַבְדִּי-אַתָּה בְּחַרְתִּיךָ וְלֹא מֵאֲסִתִּיךָ׃ אֶל-

י

תִּירָא כִּי עָמַד-אֲנִי אֶל-תְּשִׁתַּע כִּי-אֲנִי אֶלְהֶיךָ אֲמַצְתִּיךָ אֶף-

עֲזַרְתִּיךָ

א עֲזַרְתִּיךָ אֶף־תִּמְכַתֶּיךָ בַיַּמִּין צְדָקָי: הֲזֵן יִבְשׁוּ וְיִכְלְמוּ כָּל  
 ב הַנְּחָרִים בְּךָ יְהִיוּ כְּאֵין וְיֵאבְדוּ אַנְשֵׁי רִיבְךָ: תִּבְקָשׁם וְלֹא  
 ג תִּמְצָאֵם אַנְשֵׁי מִצְתָּךְ יְהִיוּ כְּאֵין וְכֹאפֶס אַנְשֵׁי מֶלֶח־מִתְּךָ: כִּי  
 ד אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִחֲזִיק יְמִינְךָ הָאֹמֵר לְךָ אֶל־תִּירָא אֲנִי  
 עֲזַרְתִּיךָ: ס אֶל־תִּירָאִי תוֹלַעַת יַעֲקֹב מִתִּי יִשְׂרָאֵל  
 ז אֲנִי עֲזַרְתִּיךָ נְאֻם־יְהוָה וְגֹאֲלְךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: הִנֵּה שִׁמְתִּיךָ  
 ח לְמוֹרֵג חֲרוֹץ חֲדָשׁ בְּעַל פִּיפִיּוֹת תִּדְּוֹשׁ הָרִים וְתִדְּק וְגִבְעוֹת  
 ט כַּמֶּץ תִּשָּׂים: תִּזְרַם וְרוּחַ תִּשְׁאֵם וְסַעֲרָה תִּפְיֵץ אוֹתָם וְאַתָּה  
 י תִּגִּיל בַּיהוָה בְּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל תִּתְהַלֵּל: ס